

Populus nigra

A szerző: Farkas Éva

Intézmény, kar: Nyugat Magyarországi Egyetem, BDPK

Szak, specializáció, évfolyam: Kézműves, festett - nyomott, 3. évfolyam

Témavezető neve, tudományos fokozata, beosztása:

Dr. Kelecsényi Csilla mestertanár

Az alkotói folyamat ismertetése

/A tervezés menete/

Mindenképpen valami hétköznapiak tűnő természeti elemmel kívántam foglalkozni munkám során. Választásom a fára esett, mert egy különleges matéria, ami számtalan kiaknázatlan lehetőséget nyújt az alkotás mezején. A fa egy olyan anyag, amivel rengeteg ipari és művészeti ágazatban foglalkoznak, és mégis még lehet újat alkotni ebből a természeti elemből, pedig már most beláthatatlanul nagy a fával foglalkozó ember alkotta produktumok tárháza. El is kezdtem ebben a témában kutatni, mert igaz, sokak általános témának vélhetik, de épp ez benne a szép és nehéz. Mindig valami újat elő lehet belőle csalni. Ráadásul nincs két egyforma fa, tehát mindenképp valami egészen más kerül ki kezeink közül, ha a fát alappillérként választva alkotásba fogunk.

Elsősorban a természetet járva kezdtem el fotózni. Élő fát, - részét és egészét- majd az ember által megmunkált élettelen, anyaggá minősült fát. Az internetet is igénybe vettem a változatos gyűjtés érdekében. A kezdeti tervezésnek része volt a fa minden mintázatilag, textúráilag izgalmas eleme. A fa keresztmetszete (vagyis az évgyűrűk rajzolata), a fa hosszszelvénye (erezete) és a kérge. Általános utánajárással követően a fa hosszszelvényét, vagyis az erezetét választottam, hiszen minden fának más és más a felépítése –ebből kifolyólag a strukturáltsága - és a színe, ami ugyancsak nagyban befolyásolja az anyag mintázatát. Döntésemmel gazdagabb variációs lehetőség tárult elém.

/Kivitelezés/

Amikor már meghatároztam témám irány vonalát, és hogy munkám egy textil mintában fog kiteljesedni, aprólékosabban, belemerültebben kezdtem foglalkozni ezzel a kategóriával. Alkotókat kerestem, akiktől ihletet meríthettem. John Ross és Hilla Shamia kihasználták a nyers faanyag mintázatát és abból alkottak formabontó és ergonomikus bútorokat. Munkáikban különleges, hogy kihangsúlyozták a fa eredeti szépségét, azzal, hogy az anyag természetét nem bontották meg erős élekkel. Akadtak olyan művészek is, akiknek síkbeli alkotásaiból meríthettem ötletet. Nadezda Shosina, Mary McDonald vagy Natali Snailcat konkrétan mintaalkotás terén nyújtottak segítséget műveikkel.

A munka kivitelezéséhez elkezdtem másolni a „deszkák” mintázatát. Próbáltam a fény - árnyék határokat úgy megragadni, hogy az viszonylag hű maradjon az eredetihez. Mindezt

többször megtettem, mert egy jó mintához-úgy vélem- tanulmányozni kell a választott téma természetét.

Az első fázist követően, amikor már eleget másoltam, rajzoltam, tanulmányoztam, kiválasztottam azt a fa textúrát, amivel a továbbiakban kívántam foglalkozni. Erről a végleges tervről készítettem projektor segítségével egy 70x 100-as, fekete-fehér alap vázlatot. Olyan minőséget akartam elérni, ami a továbbdolgozáshoz, gondoláshoz megfelelt és a későbbiekben variálhatom azt.

Fekete temperával festettem dipára. Az induló alap elkészültét követően lefotóztam és számítógépre mentettem. Microsoft Office - Power Point programban a lehető legegyszerűbb változtatásokkal igyekeztem ritmikus mintát szerkeszteni. Kivágással, csúsztatással, forgatással sikerült egy kivitelezhető raportmintát létrehoznom.

A mintáról több változatot is készítettem Adobe Photoshop program használatával. Színmintákat készítettem, ezen felül különböző effektbeállításokkal próbáltam egy-két bonyolultabb verziót is szerkeszteni referencia anyagnak a már meglevő egyszerűbből.

/Technika/

A legpuritánabb mintámhoz nyúltam vissza a kivitelezés során. Pausz papírra fénymásoltam két példányban. Ez azért szükséges, mert a szitanyomás technikánál fontos, hogy a levilágításnál a két pausz tökéletesen fedje egymást, hiszen az a szerepük, hogy kitakarják a leszitázni kívánt mintát és óvják azt a fénytől.

A folyamat gondos precizitást igényel. A szitát elsősorban rétegtelenítővel lemostam, hogy az előző munkák ne roncsolják meg a majd levilágított új mintát, illetve jószerével „lefertőtleníti” a területet, ami a még precízebb munkát teszi lehetővé. Zsírtalanít, portalanít. A szita száradását követően egy elsötétített, szinte korom sötét szobában folytattam az előkészületeket. A megtisztított szitára fényre kötő emulziót hordtam fel vékony, egyenletes rétegben. Eztán az emulziót hagytam száradni, továbbra is fénymentes helyen. Miután megszáradt, utána folytattam vele a munkát, így nem kellett attól tartanom, hogy leragad a szita és a felszedés során a minta megrongálódik.

A következő lépésben a két pauszt, amikre rá lett fénymásolva a minta, egy alulról megvilágító üvegasztalra ragasztottam pontos fedésben. Ezt követően a szitát ráhelyeztem. Fekete anyagot terítettem rá és lebiztosítottam könyvekkel. Mindez azért jelentős, hogy hátulról is védve legyen a szita a fénytől. Körülbelül tizenöt percet kellett várnom, hogy az

üvegasztal lámpáját lekapcsolva megbonthassam és lemoshassam a felesleges emulziót a szitáról. Ennek a folyamatnak is sötétségben kell zajlania.

A szitát óvatosan letisztítottam. Az óvatosság fontos, hiszen hevesebb mosás során is sérülhet a minta. Az előkészületeket követően még nem kezdtem az általam legjobbnak vélt anyagokat felhasználni. Előbb próbanyomatokat végeztem, hogy biztos legyek a dolgomban. Miután megbizonyosodtam, hogy a szita jó lett, utána a már említett anyagokra (kress vászon és egyéb kabátvásznak) elkezdtem a mintát rányomni. Több színvariációt is készítettem és igyekeztem az anyagokat párosítani és egymás inverzét elkészíteni. A nyomási folyamat alatt mindig szükség van a lenyomott minta azonnali szárítására, illetve a szita lemosására és annak is szárítására. Ez a tisztaság garantálja, hogy ne legyen elmosódás, véletlen foltok, tehát semmilyen módon ne szennyeződjön az anyag.

A nyomás befejeztével vasalással fixáltam a festéket a textilre. A legtöbb megmunkált anyagot egyszerű anyagprezentálásra tartottam fent. Ezeket még nem felhasznált kárpitszővektént mutatnám be. Egy kicsiny részéből pedig egy-két egyszerű formájú párnát is varrtam.

Esetemben a prezentálás fontos része, hogy a mintás anyag a lehető legegyszerűbben kerüljön ki a nézők elé. Ha mintámat viszont láthatnám egy bonyolult formán, az kaotikus hatást keltene, és a munka elveszne a másodlagos létezőktől. Ugyanakkor mégis gondot fordítottam arra, hogy az emberek egy kész munkán is láthassák, hiszen mégis így él a minta valójában.

Kiegészítésként a párnák kivitelezése mellett a mintát ugyancsak Photoshoppal igyekeztem beilleszteni egy enteriőrbe a teljesebb látvány érdekében. Szándékommal azt a miliőt is igyekeztem reprodukálni, ahol a minta a legkifinomultabban érvényesül a környezetében. Ezt a harmóniát mind színben is és témában is igyekeztem figyelembe venni. Mindemellett a nemek közti ellentétekre is igyekeztem odafigyelni. Utóbbit a színek használatával szándékoztam kifejezésre juttatni. A színek terén is igyekeztem azokat az árnyalatokat választani, amik nem keltenek ellenérzést a fogyasztókban. Bátran felhasználhatják függönyként, kárpitanyagként, terítőnek és más hétköznapi kiegészítőnek. A lágyabb színekkel tehát a nyugalmat igyekszem elérni.

/Cél/

Fontosnak találom azt a problémakört is megfogalmazni, hogy milyen célközönséghez szólnék munkámmal. Elsősorban egyedülálló középkorú férfiak és nők, illetve tehetősebb

családok egyaránt számításba jöhetnek, akik jelentősnek tartják, hogy otthonukban a tárgyak összhangban legyenek. Ugyanakkor mégis mindenkinek szól, aki szereti a ritmikus elemeket és értékeli a posztmodern formavilágot, legyen az fiatal vagy idős. Mindenki számára nyitott a minta. Élénkebb tubusszínekkel egy vibráló pontja lehet egy fiatalos szobának, ugyanakkor krémes pasztell árnyalatokkal lehet kecses kiegészítője egy kifinomult nő otthonának. Az antik tárgyak kedvelőinek is nyitva áll a kapu a sötétebb, barnásabb változatokkal.